

ÇARPIK AYAK YA DA "Pes Ekinovarus" (PEV) nedir?

Çarpık ayak hastalığı gözünüzü korkutmasın. Doğru tedavi ve yakın takip ile bu sorun kısa zamanda çözülebiliyor.

"Hastalığın nedeni tam olarak açıklanamasa da genetik yönü olabileceği üzerinde duruluyor. Ailede kimsede görülmesi de çocukta ortaya çıkabilen bu hastalığın temelinde fetüsün oluşma aşamasında genlerin farklı dizilişi yatabiliyor."

Nedeni tam olarak bilinmeyen "Pes Ekinovarus" yani çarpık ayak hastalığı, 1000 kişiden birinde görülüyor. Geçmişte anne karnındaki duruş pozisyonuyla ilgili olduğu sanılsa da yapılan ayrıntılı ultrason incelemeleriyle, günümüzde hamileliğin 16. haftasından itibaren saptanabiliyor. Acıbadem Üniversitesi Atakent Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanı Doç. Dr. Salih Marangoz, hamilelikte fark edilmese bile hastalığa doğum sonrası tanı konulabildiğini belirterek, "Bebek doğar doğmaz ayaklarda içe dönüklük şeklinde eğrilik görülüyor. Aslında bu görünüme yenidoğanların çoğunda rastlanabiliyor. Ancak pes ekinovarus'taki ayırt edici özellik, ayağın eğriliğini düzeltmeye çalıştığınızda düzelmemesi, adeta arabadaki gaz pedalına basma yönünün tersi yönde esnetilememesidir" diyor.

DOĞAR DOĞMAZ BAŞLANAN TEDAVİ STRES YARATABİLİYOR

Geçmişte çarpık ayak tedavisine mümkün olduğunca erken başlaması ile ancak iyi sonuç elde edilebileceği düşünülüyordu. Hatta çocuğun dünyaya gelmesini takip eden günlerde tedaviye başlanmazsa geç kalınmış olunacağına zannedildiğine dikkat çeken Doç. Dr. Marangoz, şöyle devam ediyor: "Zaman içinde bunun çok da gerekli olmadığı ve stres yükü yarattığı saptandı. Çünkü eğer tedaviye doğar doğmaz başlanırsa; anne ile bebeğin bağ kurmasına vakit olmuyor, anne yeni doğan bebeğine sevinmeden tedavi stresine giriyor, bu durum da doğrudan bebeğe yansıyor. Bu nedenle

artık tedavinin başlaması için anne ile yeni doğan bebeğine ortalama 10 gün zaman tanınıyor."

ÖNCE ALÇI, SONRA ORTEZ

Hasta doktora ilk başvurduğunda, özel bir manevrayla ayak esnetilerek, o pozisyonda kasığa kadar uzanan bir alçı yapılıyor. Ortalama bir haftanın sonunda, ayakta ilk güne göre kısmen düzleşme görülüyor. Devamında, yine bir manevrayla ayak düzleştirilerek ikinci alçı uygulaması yapılıyor. Bu şekilde ortalama dört-altı hafta arasında tekrarlayan alçılarla ayak nötral denilen düz pozisyona getiriliyor. Ayağın gaza basma yönünün tersi yönde ne kadar esnetilebildiği kontrol ediliyor. 20 derecenin üzerinde rahat bir şekilde esniyorsa ve topuk kemiği yerindeyse, tedavinin düzeltme aşaması bitmiş oluyor. Yoksa 'aşilotomi' yani aşil tendonunun uzatılması için ufak bir ameliyat yapılıyor. Ayak üç hafta alçıda kaldıktan sonra tendon tamamen iyileşiyor. Alçıdan çıktıktan sonra ayağın şeklini koruyan, ortez denilen, arası çubuklu bir çift özel ayakkabı giyilmesi gerekiyor. Çocukların bunu üç ay boyunca günde 23 saat süreyle giymesinin önem taşıdığını söyleyen Doç. Dr. Marangoz, "Sonrasında geceleri ve gündüz sadece

uyurken giyilmesi yeterli oluyor. Bu sayede hem uyurken ayakların olması gereken pozisyonu korunuyor hem de çocuklar gün içinde uyanırken aktif olabiliyor. Tedavi, ortalama dört yaşına kadar devam ediyor. Büyük bir sabır ve özveri gerektiren bu süreçte ailelerin rahat olması, çocukların iyi adapte olup, tedaviyi daha rahat atlatabilmesine yardım ediyor" diyor.

▲ Çarpık ayak tedavisi, sabır ve özveri gerektiren bir süreç. Bu dönemde ailelerin rahatlığı çocukların da huzurlu olmasını sağlıyor.

KONTROLLER BÜYÜME ÇAĞININ SONUNA KADAR SÜRÜYOR

► Bebek orteze geçtikten sonra ilk 1,5 ayda iki kez kontrole geliyor. Üçüncü aydan itibaren yarı zamanlı kullanıma geçiliyor. Hasta bir yaşına kadar dört ayda bir kontrolden geçiyor. İki-dört yaş arasında ise altı aylık periyotlarda kontrollere devam ediliyor. Bu dönemde eğer hasta iyileşmişse ortez kullanımı bitiyor. Doç. Dr. Salih Marangoz, ortezi bıraktıktan sonra devam eden iki yıl boyunca altı ayda bir, sonrasında da önce yılda bir ve daha sonra iki yılda bir olmak üzere kontrol muayenelerinin büyüme çağının sonuna dek devam ettiğini belirtiyor.